

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

STØTTET AF
mælkeafgiftsfonden

STØTTET AF
**fonden for
økologisk landbrug**

Reducer produktionsomkostningerne – erfaringer fra økologiske brug

Konsulent og teamleder Arne Munk, SEGES Økologi

Hvordan kan landmanden reducere omkostningerne ved at producere økologisk mælk? Det spørgsmål er baggrunden for et projekt kaldet 'Styrket konkurrenceevne i økologisk mælkeproduktion'.

Projektet startede i 2015 og slutter her i 2016. Fem landbrugscentre arbejder med 32 økologiske mælkebedrifter. Målet er at sænke fremstillingsprisen på de økologiske mælkebedrifter med 20-30 øre pr. kg EKM i løbet af et par år. Det skal ske ved konkret at afdække, hvilke håndtag man som økolog skal skruer på i marken og i stalden for at forbedre indtjeningen. Det er en forudsætning, at der laves driftsgrenanalyser på mælkeproduktionen og grovfoderproduktionen, så landmand og rådgiver hurtigt kan få et overblik over, hvor bedriften står stærkt, og hvor den står svagt.

Det har vi gjort

Fra SEGES har vi for hver bedrift, på baggrund af driftsgrenanalyserne samt data fra Kvægdatabasen og DMS, lavet fraktalanalyser og spredningsgrafer for en lang række nøgletal.

De lokale rådgivere har diskuteret fraktalanalyserne med landmanden, identificeret og udpeget potentielle indsatsområder samt vurderet den økonomiske effekt for hvert indsatsområde. Rådgiverne har deltaget i en workshop, hvor de udpegede indsatsområder blev vurderet og diskuteret. Endelig har medarbejdere fra SEGES haft opfølgingsbesøg på de fem centre for at give sparring til effektiviteten og til implementering af projektets resultater på de 32 bedrifter. De lokale rådgivere har aftalt med landmanden, hvilke indsatsområder der skal arbejdes med det næste års tid.

Foreløbige erfaringer

På nogle bedrifter (og centre) er der stor usikkerhed på grovfoderudbyttet, herunder udbyttet fra afgræsningsmarkerne. Viden om grovfoderproduktionen er et vigtigt indsatsområde, da grovfoderudbyttet og omkostningerne ved at dyrke grovfoderet har stor indflydelse på mælkens fremstillingspris. En forbedring af markudbyttet med kløvergræs på 1.000 FEN pr. ha kan ofte reducere produktionsomkostningerne med 10-15 øre pr. kg mælk på en økologisk mælkebedrift.

Tabellen viser en oversigt med de fokusområder fundet på de 32 bedrifter og effekten på fremstillingsprisen ved at forbedre de enkelte områder.

Fokusområder	Effekt på mælkens fremstillingspris, øre pr. kg EKM
Markudbytter	10 – 15 øre
Grovfoderkvalitet	5 – 10 øre
Maskinomkostninger	5 – 10 øre
Mælkeydelse	5 – 10 øre
Fodring	5 – 10 øre
Energiudnyttelse (foder)	5 - 10 øre
Antal kvier/kælvningsalder	5 - 10 øre

På de 32 bedrifter er der identificeret potentialer fra 5 øre til 57 øre pr. kg i reduceret fremstillingspris pr. kg EKM. Erfaringerne viser, at de fleste vil kunne opnå nettoforbedringer på mindst 20 øre pr. kg mælk ved at arbejde målrettet med 2-3 indsatsområder.

Udfordringer

Som nævnt indledningsvis fortsætter projektet i 2016. Her vil vi arbejde videre med fraktilanalyser og spredningsgrafer for at følge udviklingen på bedrifterne. På trods af diverse grafer og tal er det uundgåelige spørgsmål, om vi når i mål med at reducere mælkens fremstillingspris med 20-30 øre pr. kg. Med andre ord, hvordan kommer vi fra analyse til handling? Det er nerven i projektet i 2016.

Vi vil blandt andet udfordre landmanden, involverede medarbejdere og rådgivere hver især med følgende:

Hvad motiverer mig mest – vær ærlig! Hvad ”interesserer mig ikke” – sig fra!

Hvorfor kommer vi i mål? Nævn mindst tre gode grunde.

Hvorfor kommer vi ikke i mål? Nævn mindst tre (gode) grunde.

Hvad skal der til for at komme i mål?

Formålet er at sikre, at der bliver sat det rigtige hold hele vejen rundt, og at motivationen fastholdes hos alle de nødvendige aktører i indsatsen på at forbedre landmandens indtjening.

I indlægget præsenterer vi de foreløbige erfaringer og resultater fra projektets første år og viser et eksempel fra en af de medvirkende bedrifter.